

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkcr.cz

Magistrát města Brna
Odbor památkové péče
Husova 12
601 67 Brno

Váš dopis značky
OPP/MMB/0294197/2013

Naše značka
MK 42136/2013 PI

Vyřizuje/linka

V Praze dne: 13.09.2013

Vyjádření k žádosti o metodickou pomoc ve věci uplatňování státní památkové péče u staveb, u kterých bylo jako kulturní památka zapsáno pouze průčelí

Dne 16. 8. 2013 jsme obdrželi Vaši žádost o poskytnutí metodické pomoci ve věci uplatňování zájmů státní památkové péče u staveb, kdy podle zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, byla jako kulturní památka zapsána pouze průčelí těchto staveb.

Ve své žádosti mj. uvádíte, že pracovníci orgánu a odborné organizace státní památkové péče vycházejí při zjišťování, co je kulturní památkou a rozsahu památkové ochrany, ze tří zdrojů – původních evidenčních listů kulturní památky, nových evidenčních listů po tzv. reidentifikaci a elektronické evidenci kulturních památek, vedené Národním památkovým ústavem v aplikaci MonumNet, které se však v uváděných informacích často neshodují.

V této souvislosti se tážete zejména, zda pojem průčelí lze vztáhnout na celý vnější plášť budovy, tj. např. u řadové zástavby na uliční, dvorní fasádu, štítové zdi a uliční či dvorní část střechy, nebo zda je tento pojem omezen na uliční fasádu, popřípadě na uliční fasádu s uliční částí střechy kulturní památky?

Podle platného právního řádu Ministerstvo kultury není oprávněno podávat závazný výklad právních předpisů a tím méně pojmů, které nejsou právními předpisy upraveny, k tomu by byl v konkrétním případě oprávněn pouze soud. Z této pozice je třeba přijímat níže prezentované názory Ministerstva kultury, které jsou výsledkem předchozí komunikace mezi Odborem památkové péče a Památkovou inspekcí.

V případě pochybností o rozsahu památkové ochrany u kulturních památek zapsaných podle zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, kdy se např. u Vámi uváděných příkladů kulturních památek v Dobrovského, Gorkého ulici a tř. Kpt. Jaroše v Brně rozcházejí informace uvedené v elektronické evidenci kulturních památek vedené Národním

památkovým ústavem v aplikaci MonumNet a evidenčních listech kulturních památek, je určujícím dokladem původní zápis do státního seznamu nemovitých kulturních památek, tzv. černé knihy, již disponuje Generální ředitelství Národního památkového ústavu, které zajišťuje vedení Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Evidenční listy kulturních památek i elektronická evidence kulturních památek v aplikaci MonumNet nemusí být relevantním dokladem o rozsahu památkové ochrany u kulturních památek, mohou obsahovat chyby, ke kterým patrně došlo při přenosu informací. Stejně tak mohou být zavádějící rozdílné interpretace Národního památkového ústavu ve výkladu rozsahu památkové ochrany, na které sami poukazujete.

Jak vyplývá z MonumNetu, je v České republice 391 kulturních památek označených slovním spojením „z toho jen: průčelí“ a z nich je 376 přímo v Brně. Památková inspekce je toho názoru, že ve smyslu § 42 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, je třeba na dotčené kulturní památky hledět jako na věci ve smyslu občanského zákoníku (tedy identifikovat je jako stavby s č.p.), ale regulovat práva a stanovovat povinnosti vlastníkům lze pouze k těm částem, které byly výslovně za hodné ochrany označeny podle příslušného ustanovení zákona č. 22/1958 Sb., tedy k jejich průčelím.

Důvodem tohoto stavu je, že tento způsob zapsání části kulturní památky odpovídal zákonu č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, který pojem věc používal pouze v případě vztahu k význačným osobnostem. V ostatních případech používal pojem kulturní statek nebo dochované historické prostředí sídlištních celků (nejedná se o rezervace, ty jsou upraveny samostatně) a architektonických souborů. Jako takové byly tyto památky evidované ve státních seznamech kulturních památek převedeny do režimu stávajícího zákona o státní památkové péči výše uvedeným ustanovením zákona o státní památkové péči.

Zde je ovšem otázkou neprávni, kde průčelí začíná a končí. Pojem průčelí podle Památkové inspekce označuje pohledově exponovanou vnější stěnu budovy, neboli průčelní fasádu (k tomu viz například i Slovník spisovného jazyka českého, knižně vycházel v letech 1960–1971, nebo Příruční slovník jazyka českého, knižně vycházel v průběhu let 1935–1957, obě publikace jsou přístupné na webových stránkách Ústavu pro jazyk český AV ČR, <http://www.avcr.cz/sd/novinky/hlavni-stranka/110615-slovník-spisovneho-jazyka-ceskeho-na-webu-UJC.html>). V širším slova smyslu lze však chápat průčelí jako pohledovou stranu architektonického díla, rozhodně však neplatí, že by pojem průčelí byl obecně a jako první význam tohoto slova vnímán jako synonymum pro celý vnější plášť budovy.

U staveb, kdy jako kulturní památka bylo zapsáno „průčelí“ za účinnosti zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, které je kulturní památkou také podle zákona o státní památkové péči, lze dle názoru Památkové inspekce dle ust. § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči regulovat práva a stanovovat povinnosti vlastníkům u pohledově exponované fasády stavby včetně pohledově provázané části střechy (tu je nezbytné považovat v souladu s ust. § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči za prostředí kulturní památky, podmínkou pro aplikaci § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči současně je, že práce hodlá realizovat vlastník dané stavby, tedy vlastník kulturní památky).

U solitérních staveb je možné chápat průčelí jako celou pohledově exponovanou vnější stěnu budovy. Regulovat práva a stanovovat povinnosti vlastníkům lze v takovém případě u celé fasády staveb včetně pohledově provázané části střechy. U řadové a blokové zástavby u blíže nespecifikovaného označení průčelí domů nebo průčelí souboru domů je možno do předmětu

ochrany zahrnout jak uliční, tak dvorní průčelí. Naproti tomu, když je jako kulturní památka zapsáno průčelí uliční zástavby, průčelí uličního tahu nebo průčelí uliční řady, považuje Památková inspekce za předmět ochrany památkové péče pouze uliční průčelí zástavby (slovní spojení průčelí uliční zástavby, průčelí uličního tahu a průčelí uliční řady považuje Památková inspekce za totožné).

Vždy je třeba si současně uvědomit, že omezení vlastnického práva nelze vykládat extenzivně. Památková inspekce je tedy toho názoru, že výklad pojmu průčelí by měl z hlediska případné regulace směřovat k takové aplikaci pojmu průčelí, které není předmětem sporu a nevyžaduje doplňující vysvětlení, která většinou navíc nemají oporu v aktu, ze kterého je dovozováno omezení vlastnického práva.

S pozdravem

ředitel Památkové inspekce MK

Na vědomí:

- NPÚ, generální ředitelství
- NPÚ, územní odborné pracoviště v Brně
- Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor kultury a památkové péče